

vysílatelova, neplyne z toho ještě, že se mu uděluje i moc, uvalovati na vysílatele i závazky a břemena. Jestliže však vyslanci, o nichž se ostatně netvrdí, že byli vysláni přímo předsedou Státního pozemkového úřadu, měli převzítí jen nemovitosti, nelze říci, jak tomu chce stěžovatel, že v převzetí tom, lépe řečeno v převzetí protokolu o něm k úřadu jest spatřovati mlčky učiněné schválení současně učiněného ujednání ad 2) a), neboť toto ujednání nebylo podmínkou převzetí, zvláště když už v protokole ad 1) ustanoveno, že Státní pozemkový úřad převezme nemovitosti v něm uvedené dne 25. března 1925, takže pozdější protokol ad 2), vykonával jen toto ustanovení, ovšem o několik dní dříve. I kdyby tedy stať ad 2) a) obsahovala převzetí patronátních břemen, jako že neobsahuje, nebylo by lze přijetí protokolu ad 2) k úřadu pokládati za schválení tohoto domnělého převzetí, nehledíc k tomu, že chybí podpis předsedy Státního pozemkového úřadu, jehož k schválení nutně třeba.

Čís. 9392.

Žalobou podle § 228 c. ř. s. lze se domáhati zjištění práva nebo právního poměru již existujícího, nestačí pouhá možnost jeho vzniku. Existujícími jsou i nároky odvislé od výminky nebo lhůty, nikoliv však nároky, jimž chybí náležitost jejich vzniku.

Okolnost, že v budoucnu bude podstatně stíženo provádění důkazů, nemůže opodstatniti zájem na brzkém určení ve smyslu § 228 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1929, Rv I 1354/28.)

Žalovaný zastupoval právně žalobkyni v rozlukovém sporu i ve sporu o výživné proti jejímu manžel. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaném, by bylo zjištěno, že žalovaný jest povinen nahraditi žalobkyni škodu, jež jí vzejde z důvodu vadné informace dané jí ve sporech proti manželovi a z bezúčinnosti doložky, týkající se vinkulace poloviny vdovské pense po manželovi obsažené ve smíru mezi ní a manželem. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Žalobní nárok založen jest na tom, že prý žalovaný žalobkyni, když šlo o její manželskou rozluku, radil k tomu, by k rozluce dala souhlas, a ujišťoval ji, že po případné manželově smrti obdrží polovinu vdovské pense, i když se její manžel znova ožení, a že pense ta bude pro ni vinkulována, a vložil také tuto vinkulaci jako podmínku do smíru, který jejím jménem s jejím manželem uzavřel, a že jí tím, ježto právo není takové, jak je zde líčil, hrozí majetková újma, neboť vdovskou pensi neobdrží, zemře-li manžel dřív než ona, a že jí tedy ručí za škodu, jež jí z jeho jednání vzejde. »Vzejde«, tak sama praví v žalobě. Ještě tedy nevzešla a také vůbec nevzejde ani v budoucnosti, dokud manžel nezemře a nevzejde vůbec, zemře-li dřív než manžel, ježto teprv po jeho smrti

by mohlo jíti o vdovskou pensi. Smrt manželova za jejího života jest předpokladem její škody a tím jejího žalobního nároku, není tu ještě jedna ze skutečností nutných ke vzniku nároku na náhradu škody: škoda a uplatňovaný nárok není vůbec ještě existentní, jímž by však musil býti, by byla na místě jakákoliv žaloba, byť tedy i jen žaloba určovací podle § 228 c. ř. s., jenž výslovně předpokládá právo nebo právní poměr již existující a ne pouhou jeho možnost. Za existentní se ovšem pokládají i nároky odvislé od výminky neb od lhůty, avšak od nich lišiti jest přesně nároky, kde nejde o výminku, ani o lhůtu, nýbrž o nedostatek právních náležitostí jejich vzniku, jako tu, byť to byla jen náležitost jediná, ale jest zřejmo, že zákon nechtěl takovým možným budoucím nárokům, jichž by ovšem byly celé roje, otevřítí možnost soudního uplatňování ani cestou žaloby určovací. To bylo vyložiti proto, že i možný budoucí nárok, jenž ještě nevzešel, ježto mu vadí nedostatek té neb oné neb i několika právo zakládajících skutečností, skutečností potřebných ke vzniku práva, může snadno, ale jen nevlastně nazván býti nárokem vázaným na »podmínku«, že skutečnosti ty se v budoucnosti dostaví, neboť pojem výrazu »podmínka« jest v právu, zejména v praxi tak rozbředlý, že se jím vyjadřuje nejen to, co se správně nazývá výminkou, nýbrž i to, co sluje předpokladem, výhradou, ustanovením smluvním (t. zv. smluvní »podmínky«, na př. všeobecné podmínky pojišťovací a pod.), a tak také i každá posud nenastalá právo zakládající skutečnost může se nazvati a nazve se často netechnicky »podmínkou«, což se však nesmí másti s pravou »výminkou«, jak jí zákon myslí, když v občanském zákonníku o výminkách mluví a v exekučním řádě (§ 378) přiznává soudní ochranu i nárokům odvislým od výminky (nebo lhůty), což se pak arci předkládá výrazem »podmíněné« nároky. Bez tohoto přesného rozeznávání mezi skutečnostmi právo zakládajícími a výminkou v technickém slova smyslu nelze v projednávané otázce dojíti uspokojivého řešení, pročez praxe i nauka, jež si toto kriterion neuvědomily, upadají tu v rozpory, jak plyne jasně z výkladu Neumannova kom. k c. ř. s. třetí vydání str. 957—8, kde i případy nároků ještě neexistentních, t. j. při nichž podle hořejšího výkladu některá právo zakládající skutečnost ještě chybí, kryje výrazem »bedingte Rechte« a určovací žalobu někdy připouští a někdy ne. Již proto tedy, že jde o nárok ještě neexistentní, jenž jen snad v budoucnosti vznikne, není určovací žaloba podle § 228 c. ř. s. přípustna, ale ovšem jest pravda, že, i kdyby toho nebylo a šlo o nárok existentní, nebyla by přípustna také z důvodu užitého nižšími stolicemi, že nelze seznati, jaký zájem má žalobkyně na tom, by již nyní otázka jejího právního poměru k žalovanému byla zjišťována, kterýžto zájem odůvodňuje obavou, že v budoucnu bude jí podstatně stíženo provádění důkazů, jež během doby vůbec mohou jí ujíti — odůvodnění to, jež k doličení zájmu vyžadovaného v § 228 c. ř. s. vůbec použití nelze, ježto ve smyslu tohoto předpisu jde o zájem hmotněprávní, kdežto obava ztráty důkazů jest otázkou práva formálního (procesního), jež takovým obavám vychází vstříc dopuštěním zajištění důkazů (důkazem k věčné paměti) podle § 384 a násl. c. s. ř.